

СУСПІЛЬСТВО

Пошук

Навчання в окупації: розповідаємо про російську пропаганду та можливість здобути українську освіту

ЕКСКЛЮЗИВ

14 січня 2025 в 15:01

 Эта статья доступна на русском языке

Джерело фото: ТРИБУН

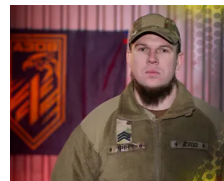
Школярі, які з тих чи інших причин залишаються на окупованій території, піддаються “зросійщенню” і впливу ворожої пропаганди. Та чимало з них знаходять шляхи, аби здобути українську освіту.

Про те, як окупанти впливають на дітей та як здобути освіту, якщо немає можливості виїхати, читайте в матеріалі видання [ТРИБУН](#).

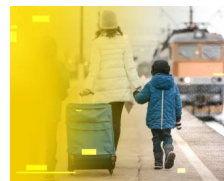
Як відбувається навчання на окупованих територіях Луганської і Донецької областей

Катерина Рашевська, юристка Регіонального центру прав людини, членкиня Міжвідомчої комісії з питань застосування та реалізації норм міжнародного гуманітарного права в Україні, пояснила, що таке “зросійщення” та як відбувається цей процес в окупації.

ЕКСКЛЮЗИВНІ МАТЕРІАЛИ

Позивний Фінч: від рекрута до головного сержанта в “Азові”

“Добро на Амурі”: як волонтери допомагають переселенцям з житлом у Дніпрі

Злочини росіян проти власності: юристка розповіла про конфіскацію майна в окупації

Позивний Маха: “Чим краща підготовка, тим більше шансів вижити в бойових умовах”

Джем: історія кулеметника “Азову” про втрати, братерство та шлях до себе

Безкоштовна вакансія

Найкращий спосіб знайти співробітників - розмістити вакансію на [roboota.ua](#)

Катерина Рашевська, фото з Facebook

Зросійщення дітей або викорінення української ідентичності – є цілеспрямованою політикою держави-агресора з власною вертикаллю винних осіб, бюджетом та інструментами.

Серед способів “зросійщення” пані Катерина назвала:

- нав'язування громадянства,
- політичну індоктринацію та мілітаризацію в формальній і неформальній освіті,
- депортацію та примусове переміщення в РФ, Білорусь та на окуповані території,
- насильницьку передачу в родини росіян або в російські сиротинці,
- колонізацію окупованих територій у рамках федеральних програм “Земський вчитель” та “Земський працівник культури”,
- пропаганду в російському інформаційному просторі,
- перешкоди в підтримці зв'язків та отриманні відомостей з вільної території України.

“Під прицілом держави-агресора близько 1,5 мільйона дітей в окупації та понад 19 тисяч депортованих і примусово переміщених дітей. На основі глибинних інтерв'ю з уже повернутими з-під контролю РФ дітьми встановлено, що кожна п'ята дитина має проблеми з фізичним здоров'ям, а кожна друга – з ментальним. Викорінюючи ідентичність українських дітей, Росія за сприяння Білорусі завдає їм вагомих страждань

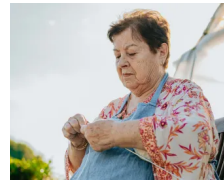
НАЙПОПУЛЯРНІШІ

Під час обстрілу Полтави загинула рубіжанка з родиною

У Луганській області закривають школи. Правозахисники пояснили причини

Перерахунок пенсій: мешканцям Луганщини підвищили розмір виплат

Росіяни двічі ударили по Харкову

У Харкові хочуть змінити систему оповіщення про небезпеку: чого очікувати містянам

У Києві впали уламки безпілотної: подробиці атаки

Координаторка громадської правозахисної організації “Донбас СОС” Віолета Артемчук зазначила, що, захоплюючи нові території, Росія намагається одразу відновлювати навчальний процес.

Віолета Артемчук, фото з Facebook

“Нам відомо, що в серпні 2022 року деякі місцеві мешканці не хотіли, щоб їхні діти йшли до школи та навчалися за російською програмою. Дітей майже ховали. Перший час батьків заохочували матеріально. За те, що дитина відвідуватиме школу, видавалися гроші, портфелі та шкільне приладдя. Згодом ситуація ставала більш жорсткою. Вже майже ходили по домівках або вуличками фіксували, де є діти та чому вони не ходять до школи. Українців почали змушувати ходити до навчальних закладів, підконтрольних окупаційним “адміністраціям”. Батькам погрожували позбавленням прав на дітей та вивченням їх із сімей. Тому більшість були змушені

запрошують окупантів. На уроках історії спаплюжуються ідеї Майдану тощо. А Україна трактується як частина Росії.

Школярів, які навчаються в передвипускних класах, відвозять на літні канікули в табори при російських університетах, де є пропагандистська програма. Це називають “університетськими змінами”.

Навчання в окупації. Ілюстрація: ТРИБУН

Катерина Рашевська зауважила, що протягом 2024 року Росія значно активізувала мілітаризацію дітей на Луганщині й Донеччині. Там відкрито нові центри “Воїн”, метою яких є забезпечити за рахунок українських дітей поповнення мобілізаційного резерву РФ. Інструкторами в цих центрах є колишні українські діти, які під контролем ворога з 2014 року і які вже брали участь у війні на боці ворога. Власним прикладом вони стимулюють дітей повторити “подвиги”, агресивно викорінюючи їхню ідентичність та перетворюючи на ворогів власної нації.

Юристка констатує, що пропаганда в навчальних закладах на ТОТ у формі політичної індоктринації та мілітаризації має деструктивний вплив на всіх українських дітей, адже порушує їхнє право на ідентичність, на освіту, на гідне поводження та на свободу вираження поглядів. Міра такого впливу, за словами пані Катерини, може бути різною залежно від віку та статі дитини, її близького оточення, індивідуальної життєвої ситуації.

“На жаль, статусні діти, які перебувають у закладах несвободи – в інтернатах, страждають від “перевиховання” постійно. Вони не повертаються в сім’ї, де їм можуть пояснити, що насправді

поведінка заохочується окупаційною “адміністрацією”. А інколи російські агенти вдаються до досить “креативних” методів отримати відповідну інформацію, наприклад, влаштовуючи дітям колективні сповіді. Крім того, з дітьми працюють психологи, які регулярно “визначають рівень їхньої екстремістської загрози” та з іншого боку – намагаються переформатувати свідомість. Батьки не можуть відмовитися від того, аби їхня дитина відвідувала окупаційну школу. За це їм погрожують позбавленням батьківських прав, адже протиправно поширивши власне законодавство та освітні програми на ТОТ, Росія також наклала на батьків обов’язки виховувати дітей як патріотів держави-агресора та забезпечувати для них освіту в окупаційних школах”, – пояснила експертка.

Можливості здобуття української освіти

За словами пані Катерини, навчання в українських онлайн-школах становить загрозу як для дітей, так і для батьків на ТОТ.

“Часто діти мають окремий телефон для виходу на уроки, не вмикають камеру під час занять, вимушені відвідувати заклад після уроків у школах в окупації. Вочевидь, через відповідне навантаження та стрес якість отриманої освіти є неспівставною з тією, яка була до початку повномасштабного вторгнення”, – каже юристка.

Віолета Артемчук додала, що під час уроку для безпеки варто, аби хтось стояв біля вікна, поки дитина навчається.

Якщо хтось зафіксує відвідування дитиною української школи онлайн, щонайменше, що окупанти зроблять – змусять видалити всі українські підручники та інші навчальні матеріали. З дитиною проведуть “профілактичну бесіду”, а батькам будуть погрожувати позбавленням прав у зв’язку з тим, що вони допускають відвідування подібних занять.

Про ув’язнення та інші подібні покарання наразі українським правозахисникам невідомо, однак ніхто не виключає цей факт.

“Це люди з високою мотивацією, – каже Віолета Артемчук про родини, в яких діти продовжують навчатися в українських школах онлайн. – Зазвичай

пройти співбесіду з предметів та вступити до ВНЗ онлайн. Проте далі можуть виникнути складнощі – необхідно протягом трьох місяців виїхати на вільну територію України та підтвердити свій вступ. Якщо цього не зробити – відрахують. Тому наразі в багатьох випадках батьки обирають навчальні заклади на окупованих територіях або в РФ – там процедура для них простіша та немає складнощів із виїздом.

Юристи борються за те, щоб цей термін був продовжений.

Досвід тих, хто навчався в окупації

“Попри всі загрози, понад 40 тисяч дітей з ТОТ продовжують навчатися в українських школах, а в 2024 році близько 12 тисяч випускників, які навчалися в окупації, вступили у заклади вищої освіти на вільній території України”, – наголосила пані Рашевська.

Діти в окупації. Ілюстрація: ТРИБУН

До правозахисників ГО “Донбас СОС” продовжують звертатися з освітніми питаннями. Пік таких запитів – під час вступної кампанії. Віолета Артемчук виділила такі питання: які іспити складати, коли вступаєш, як до них підготуватися, чи підходять документи, видані в окупації.

“Ті, хто отримав освіту на ТОТ, цікавляться, чи можна підтвердити диплом, виданий окупантами, в Україні. Однак це зробити неможливо. Більш ніж рік тому було прийнято закон про підтвердження освітніх кваліфікацій, здобутих на окупованих територіях. Передбачено, що людина має виїхати зі своїм псевдодипломом, скласти іспити і на їх основі отримати диплом бакалавра. Закон прийнято, але поки що наразі не затверджений, тому механізму

Біловодська громада Старобільського району:

На момент окупації дівчинка ходила у сьомий клас. Той рік вона довчилася вдома та отримала табелі двох зразків – український та так званої “ЛНР”. Коли сказали, що в 2022-2023 навчальному році вже не буде українського табеля, родина вирішила долучитись до онлайн-навчання за українською програмою, щоб не залишати дитину без документів про українську освіту.

Навчання в школі було з вівторка по суботу, але самі онлайн-уроки дівчинка не відвідувала через навантаження в місцевій школі. Вона виконувала завдання в Гугл-класі. Так вона закінчила 8 та 9 класи, отримала свідоцтво про базову середню освіту, а в 10 клас не пішла, оскільки навантаження в школі в окупації зросло через іспити, які будуть в 11 класі.

У селі “освітяни” неодноразово попереджали: якщо дізнаються про те, що учні відвідують українську школу, будуть наслідки. Які саме – невідомо. Батьків на зборах також попереджали, що в українських школах дітей можуть налаштовувати проти “нової влади”, підбурювати їх до тероризму, терактів і участі в “незаконних організаціях”. На щастя, в цьому населеному пункті ані телефони, ані інші пристрої жодного разу не перевіряли.

Сватівський район:

“Мої молодші брат і сестра, поки ми вдома були, навчалися в українській школі (і зараз продовжують, хоч і виїхали за кордон). Коли вимкнули інтернет, вони все одно продовжували виконувати завдання та числилися в школі. Паралельно ходили до місцевої школи, адже всіх змушували. Про навчання в українській школі, звичайно, ніхто не знав. Ми обговорювали це лише в колі сім’ї”, – розповіла мешканка Сватівщини, яка наразі живе в Німеччині.

Важливо зазначити, що, відповідно до статті 50 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни, Росія зобов’язана забезпечити українським школярам навчання за тими ж стандартами, які були до окупації та які не порушують права дитини. Крім того, абсолютно забороненою є пропаганда служби в Збройних силах РФ.

неповнолітніх”, – підкреслила юристка Катерина Рашевська.

Співавтор: Євген Ільченко

Матеріал створено в межах проєкту "Підтримка професійної журналістики під час війни", що реалізується ГО "Інтерньюз-Україна"

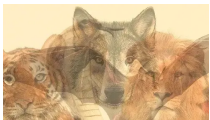
Читайте також: [“Діти з окупованих територій не навчатимуться в Україні”: розвінчуємо міф пропагандистів.](#)

Юстина Луганська

Редакторка стрічки новин, за освітою - філолог. Займаюсь рерайтом та написанням ексклюзивних матеріалів.

ТЕГИ: ДОНЕЦЬК, ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ, ЛИСИЧАНСЬК, ЛУГАНСЬК, ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ, РУБІЖНЕ, СЕВЕРОДОНЕЦЬК

Якщо ви помітили помилку, виділіть необхідний текст і натисніть Ctrl + Enter, щоб повідомити про це редакцію.

Що першим ви бачите на картинці: психологічний тест

Україна повернула 150 воїнів із російського полону

Коли буде індексація пенсій 2025: Зеленський зробив важливу заяву

Чому РФ "обрала" Полтаву: Біленький розкрив справжню ціль атаки

-60%
-60%
-60%
🔍 ×

○
●
●

Ботильоны Fabiani

Женское пальто
LORENA
ANTONIAZZI

Женское платье
ASPESI

Сапоги

0 коментарів

Сортування Найстаріший